

Fiak Finland

Stockholm, tryckt hos P. Palmquists Aktiebolag, 1907.

N:o 3. (9).

Snjuttja-manon 1907.

Rubbe jaffe.

Läkämus Samita påtg kutta pale jaken, akka nummer färt talwe-manon. Färt nummerin lä 16 piele. Sadde: 50 öre jafe äutäst. Äwtä nummera hadde lä 10 öre.

Tjappis Sara.

“I jaymem kalkah almen kaunot,
I waiwe ähte katujalah”,
Näu tjappis Sara awon laulo,
Att’ neger-neita unnakatj.

Sän atti wal lä ädtjom kullat
Zaw wielkis äpatidjew, mi
Zan tiuras wara pirra hälai
Ja sarnatalai Jesuist.

“I waiwe kalkah almen ärröt,
I kuttit täppe tjierotjah,
Men Sänesidjew wuoinet ättjow
Ja ärröt juina ieklewai”.

Sän kullam lä, att’ alme-štatan
Lä sadje karwes sunji ai,
Känn’ ädtjo ängel-suowa kastan
Hiewetit Ättjew ieklewai.

Sån wällaj talle jaymem-tautan.
Tan pino waiwet harmatit.
Su tjielka tjalmešt wuoino huomana,
Att' rafe lä ju waimo finna.

"I jaymem kallah täppe kaunot",
Sån laulo tuorra awoina,
"I mife tjuorwas, mife tauta,
I waiwe ähte katnjalah".

I aktal wänäl läh ju tuoran,
Ja latjo ila neure lä.
Sån lä tauk awon, jutt' jän wuorta,
Mait Jupmel junji jattam lä.

Su jietna ällö famotuwwa:
"Att' källe-stata härlofikis!
I jaymem!" — ja nän jastatuwwam
Sån manna ierit almasis.

Sån muita kailait tiuras pakoit,
Mait äpatidje sarneti,
Kutt' junji äutos ätä jafait
Tat ätä almešt tieteti.

Sån ärrö talle Jesufina
Ja hiewet Ätjew awwosin,
Kän Libba ietjas jaymemina
Lä pasjam Saraw wielkofin.

(Laulotuwwa tä "Där uppe ingen död skall wara".)

Jesusa kruosfa äutän.

Auken lä midji kanokit Jesusa kruosfa äutän. Mi wuoinep tanne Jesusaw wärrö-libban kiertamin taw karrä jaymemaw. Sån lä wattetum midji Jupmelist, jutte Johannes Kastatidjel jaulai: Kätjah, Jupmela libba! Mi lä nappo tat, mi lä raikatam tait ailes kietait, mait mi wuoinep fitta-naulitum kruosfai? Mi lä piedjam kruonow taišt tšiestes lanjatšist tan ailesammus äiwai? Taw lä alwojammus juddo ja äutojammus kiereswuota takkam. Mia juddo Jupmela wuosti ja Jupmela kiereswuota mia wuosti. I lam aktal almatj atnam famow piedjat Jesusaw kruosfa nala ju sitota wuosti. Walla jän manna kruosfai fridja sitotist, puolle kiereswuotast midji. Jus tän tal katjatah: Kutti piejai tu, Härä Jesus, kruosfa nala? Kutti tšapmi naulit tu kietai tjata? De jän wastet: Setj män manniw kruosfai. Tu juttoh ledjin nauleh, mah mu fitta naulijin. Män sittiw läneštät tu tu jutto wuolest.

Kä mi tjuodtjop Jesusa kruosfa äutän, te mi tadjatip, atte kruosfa lä wärrö-altar, tiewas waiwest ja pinost. Waiwe-šjattoh läh tah, mah kaunojih jutto muoran. Jesusa karrä waiwe li tat

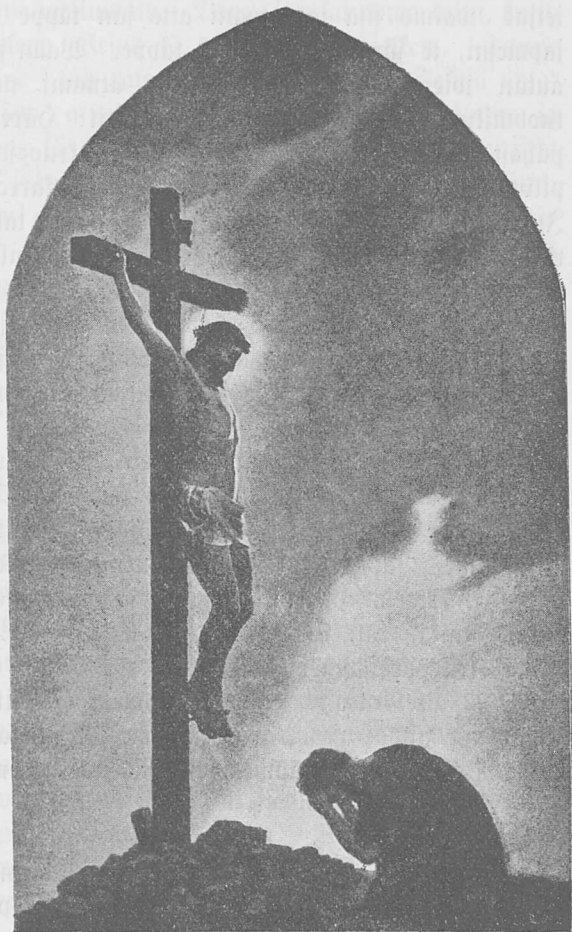
šjaddo, mi pāti wāralta šjattošt. Šutto palka wattetuwai šunji, futti Šupmelišť li šuddon takatum mia autāšt (2 Kor. 5: 21). Waiwew wadda šuddo wil udnik palkan juokkehadtjai, futti i padjelwidnih taw Šesus

Kristuša tjata.

Vāneštidsje kruosša nanne katjat tušte udni, tiewas kiereswuotāšt: Šitahkus tān iettjet šuttow, mi tālwo jaymemi? Še lāw mān tāsšjai jaymam tu autāšt.

Šesušť kruosša nanne mi āppap, atte karka šuddo, tat ai, mi mia mielāšt lā āllo unnakatj, šjadda karten, mi širat miaw Šupmelišť, juš tat šuddo lā midji kierošfin šjaddam. Šesuša kruosša paltan mi wiertip tantieti rākfālit: Šārra, wiefeteh mu, wai mān luluw tābtāt karka taw šuttow ietjam šinne, man autāšt tān lāh muotasuwam! Wiefeteh mu, wai mān luluw

wāšjotit taw pahaw, mi lā tu hāktaw waltam! Šesuša kruosša karka tan lakai šjaddat jaymemkruosšan, maša mi naulip ietjame šuttow, šāmmalakai kā judarah naulijin Šesušaw kruosšai. Walla šamma pale mi naulip ietjame ai tan kruosšai. Šutte mi lāp nāu akritum ietjame šuttoina, atte kā mi šittap jametit ietjame

Šesuša kruosša autān.

suttow, te mi ietjah wiertip japmet aftan suttoina. Walla Jesus jaula: Dat kutti wajjot ietjas häffaw tan wäraltin, jän kalta warjalit tarw ieffewe iellemi.

Jus kuttik kanok Jesusa kruosja äutän wani atte lului kättjat ietjas waimo sija jala wani atte jän täppe lului kaunat tuomow japmeme, te jän täsšjai kanok täppe. Walla jus jän Jesusa kruosja äutän wierti säjättit ietjas kitta ätnami näu kâ lului japmeme tuobmitum, ja jus jän wierti sjuokatit: Härä Supmel, män läw pahast takkam tu wuosti, talloi lä kruosja tjiekoswuota alkam pikotuwat junji. Jesusa kruosja lä karrasammus lafa, marw Supmel lä midji waddam. Supmel pikoti kalle ietjas lakaw Sinai waren, ja Supmela lafa lä kalle tjaletum mia ämetäbtoi. Walla ällafappot lä jän tauk tjallam lakaw Jesusa ailes hawita ja pittja japmeme. Jutte tanne lä Supmel tuobmim juokte almatjow äbbä wäraltin kruosja japmeme. Tän ja män ja näu maddasah, kâ wiesjoh ätnama nanne, läh tuobmitum japmeme Jesujina. Kruosja japmem lä sutto japmem.

Ja näu: Manah kruosjai, tän mu siello, tuomo ja sjeunjeta wuollai, karratimme ja japmema wuollai! Tunji tat kullo, kutti ikkenis tän littjah. Ja tän katjatah: Mantietai tän sitah tälwot mu kruosja japmeme? Te män wastetaw tunji: Akta käino wal kauno Supmela paradisai, ja tat käino manna kruosja japmema tjata. Kättjah tan sangartidje riewwara nala! Su käino paradisai manai kruosja japmema tjata. I tat kalkah tadjaturwat bokstawa milte. Jutte älkoltis kruosja-japmem i maitel takah. Tarw mi äppap tat nubbe riewwarist. Walla jus mi japmep Jesujina suttost ierit, te sjadda mia japmem tan ieffewe iellema alkon.

*

*

*

Dat kruosjai-naulitum Vänestidje hålla midji mia sutto pirra ja naggi miaw wuolos wuollekis suddo-täptäštipmai, walla jän tieteta ai härlofammus ewangeliumaw suttoi antakis-luoitema pirra, riektesfärtok wiesjoma pirra ja ieffewe iellema pirra. Ja jus mi tal wast katjatip: Marw läh tän, Härä Jesus, widnim ietjat tsieftes krunoina, ietjat waraina ja ietjat pittja japmemina? Te wastet Jesus: Män widnijiw riektesfärtokwuota krunow kaifaita taita, kutih mu iettših. Män widnijiw antakis-luoitemaw kaifaita taita, kutih sangartih ietjasa suttoit. Män widnijiw ieffewe ielle-maw taita, kutih aftan muina japmih kruosja japmemaw.

De tån nappo wuoinah, tån, kutti jakkih, atte Jesusa kruosja täsje wal li muote ja luodjoma märka, atte i kaunoh mife jalokabbo paike kã Jesusa kruosja autån. Sutte tanne mi ädtjop kullat juottajammus ewangeliumaw. Tanne jaulaturwa taita, kutih läh sutttoi näte wuolen: Jesus lä makham tia wielkew. Tanne jaulaturwa taita, käine i läh rafe: Straffa piejaturwai Jesusa nala, wai mi luluime rafew atnet. Kã suddo läseta ämetäptow ja almatj ietjas waimon lä jaymam ierit suttoft, tat lä, sãn sitta ärröt ierit tjuoltetum suttoft, sãn sitta naulit suttow kruosjai fitta, talaka jaula Jesus tan almatji: Tu suddo lä tunji antakis luoitum. Sãn jaula taw tan länestimme pako sinne, mi su kruosjast lä mannam älkos wäralti. Jesus jaula taw udni tunji, tån, kutti sangartah ietjat ätna suttoit.

Walla tat kruosjai-naulitum Jesus i hälah täsje wal sutttoi antakis-luoitema pirra. Sãn hälla iellema pirra ai, ieffewe iellema pirra. Su jaymem lä mia iellem, näutã kärne jaymem ätnama sinne lä mädde ätä kärnai iellemi. Suddo piejai kaifa ietjas pittjavuotaw Jesusa jaymema sja. Walla taina li jaymem masiam ietjas widnim-samow. Jesus widni jaymema padjel. Talle matta riektesfärtokwuota widnit sutto padjel. Kã mi Supmela armo pakto tjäuteturwap suttoft ja Jesusa tieti ädtjop taw antakis, talloi mi mattep wiesjot ätä iellemaw, iellemaw riektesfärtokwuota sinne. Tappe lä tat kalle tiemas sädjalät waneswuotast. Tan sängelin kauno taw riektesfärtokwuota, tan atam lä aileswuota, tan saymo lä ailes wuoganis. Dat lä Jesusa iellem mia sinne. Dat lä sjaddo Jesusa jaymemist kruosja nanne. Kuffes-pierjetak lä nappo iellema peiwe. Tat lä kalle ai sjeunjeta ja muote peiwe. Ätnam sfielpi ja ware-plasjah luoddanin. Peiwe massi ietjas tjuoukasaw Jesusa kruosja autån. Walla tat sjeunjetist padjani tjuoukas. Tat jaymemist padjani iellem. Ja kaifa sutto saymo äbbã wäralta sinne i mateh jaddatit taw tjuoukasaw jala jametit taw iellemaw. Sako pakto Jesusa nala mi ädtjop kaifa taw. Jesusa kruosjast i läh kuffes käino Supmela paradisai. Tan käino namma lä jakko. Ja jakket lä jamma kã tuostot. Jesusa kruosja autån mi läkkäp kruosjai-naulitumwama ailes käwã sinne tait kälmä härlokis jattoit: sutttoi antakis-luoitum — iellem — salokwuota.

Maste tat pāta, atte pāsſatj-peive i läh sām̄ma peiven fārt jake?

Māddajah lidtjih kalle āutoham, atte pāsſatjah āh pāteh sām̄ma pale nuppen jaken k̄a nuppen. Mwtān wišes peiven lāham Kristus pajastjuodtjelam, k̄ālm̄at peiven ietjas jaymema mangel, walla muttin matta mia pāsſatj-peive pātet mars manon, muttin tat pāta april manon. Mastes lā tat āutos ārn̄ik pātam?

Fārt kuttik, kutti lā lāffām ietjas bibelaw jala bibelhistoriaw, tieta, atte judarah ai pajotin pāsſatj-peiwew. Pāsſatjah ledjin ſia āiwamus pajeh ja tait ſi akew pajotin sām̄ma pale fārt jake. Wuostas kristakajah taffin sām̄malakai. Walla nāu ſjattai, atte wuostas pāsſatj-peive taiwai pāti ietja peiven k̄a ailekin, nāu k̄a talle jāula-peive; mi akew lā wišja mierretum peive, tat 25:at peive jāula-manon.

Tah kristakajah, kutih pātin Romai ja ietja paikita allēlantain, alkin unuokastet taw, atte ſia āiwamus pašje-peive kalkai pātet ietja peiven k̄a ailekin, ja ſi unuokastin taw ai, atte tat pāti sām̄ma pale k̄a judari pāsſatj-peive. Tah kristakajah, kutih wiesjon lulle-lantain, ſittin aimon atnet taw tālotj pajotin-wuokew; wimat ſjattai tauf nāu, atte tat ſtuorra ja kulos firko-tjāggolwis Nīcea ſtatan M̄ſian tan jaken 325. mierreti, atte pajastjuodtjelimme pajeh kalkin pajotuwat wuostas ailekin tan wuostas tierw̄wa mano mangelin, mi ſjadda tan peive mangelin kitan, k̄a peive ja idja lāpa akta kuffakah (21 p. mars manon). Taſte tat pāta, atte muttin pāsſatj-peive pāta nāu arrat k̄a tan 22 peiven mars manon, muttin jis nāu manget k̄a tan 25 peiven april manon. Diettelis lā, atte tat i läh rātt wuokas, ja puorep lului kalle, juš tah pajeh lulun pātet sām̄ma pale fārt jake, walla i mateh tāiwot, atte talatj ārn̄ik ruw̄wa kalka reutatuwwat.

Tan jake pāta pāsſatj-peive tan 31 peiven mars manon ja pātte jaki tat pāta nāute:

1908: 19 april	1912: 7 april	1916: 23 april
1909: 11 april	1913: 23 mars	1917: 8 april
1910: 27 mars	1914: 12 april	1918: 31 mars
1911: 16 april	1915: 4 april	1919: 20 april

Maw wuoina almatj manon?

Kaikaišt tjuoukasišt ja nastišt, mait mi wuoinep almen, lä manno midji lakamusšan, ja tantieti mi mattep tietet wieka änapuw mano pirra kâ tai ietja alme-tjuoukasi pirra. Jus mian lä puorre tjikar ja kättjap nastew tan tjata, te äp jurra wuoineh mawke ietjataw kâ päro tjuoukafaw, walla jus manow kättjap, te wuoinep wieka änapuw.

Waltop tal tjikaraw kietai ja kättjop manow! Mi kalfap wal wuortet, taja kâ tiwwa manno sjadda, atte ädtjop wuoinet äbbâ taw pielew, maw manno järkâl mia kuuloi. Kâ lä ätâ manno, te wuoinep päro unna äsatjaw manost, taina kâ talloi tjuodtjo peiwe näute, atte tat pielle manost, mi lä mia kuuloi, lä warfa ällo juoivanajan. Walla kâ lä tiwwa manno, tjuodtjo peiwe nâu, atte tat tjuoukat äbbâ taw pielew manost, maw mi wuoinep. I wuoin manno ietj tjuoukaf, ainat peiwe tjuoukas kattja mano nala ja takka taw tjuoukatin. Jus mi ietjah tjuottjoluluime manon ja kätjaluluime ätnamaw, te lului tat mia ätnam tjuoukat midji, kâ tappe lä peiwe, ja ärrot sjäunjat, kâ tappe lä idja. Ätnam ai ädtjo ietjas tjuoukafaw peiwest, ällo jämmalakai kâ manno.

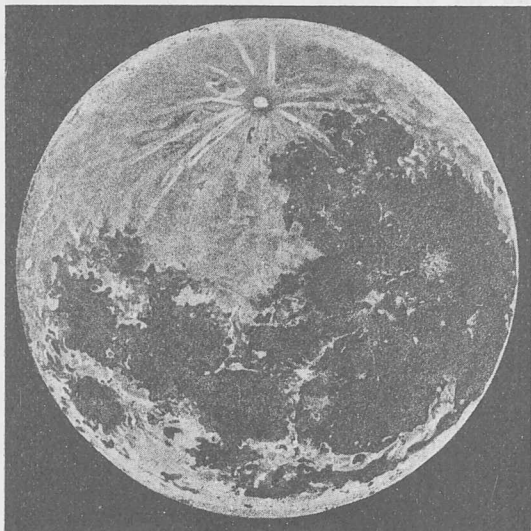
Kâ kättjap manow, te wuoinep, atte tan sinne läh te kâ stuorra tiebleh, ja warfa wuoino, te kâ tah tiebleh lulun almatji muotokaf. Dasteham lä tat tälöj suttjas pätam, atte li jämes juola tälen, kutti ittji mateh juolatit tjan, kâ manno paita, ja te walti tarwe-äbbaraw ja sitai tarwit manow; te suttai manno ja täppi taw suollakaw aktan tarwe-äbbarina, ja tanne tat juola ain wuoino mano sinne aktan äbbarines.

Tälän jakkim, atte tah tiebleh, mait wuoina manon, ledjin jaureh. Kâ kättja manow puorre tjikara tjata, te wuoina tawf, atte tah älläh jaureh, ainat aimotis stuorra jalkatafah.

Dai tiebli jala jalkatafai pirra, käggo manno lä tjuoukatabbo, tanne läh alla wareh, mah läh jurra tai wari muotokaf, mah kaunojih tappe ätnama nanne. Zetjalakatj wareh kaunojih ai manon, mait kättjoh rikkas-warren, taina kâ si läh wuoinet warfa te kâ stuorra riggasah, mai sinne lä järpä wagge te kâ kiebne, ja tan waffe kuoutelin tjuodtjo sierra alla warre. Tah rikkas-wareh läh warfa tan muotokaf kâ tah wareh, mah padjanih tappe

ätname nanne tällä-wari jala wulkanai pirra taiſt kuniſt ja fierkiſt, mait tällä-wareh wuokſih pajas ietjaſa ſiſte. Stuuramus rikkas-wareh manon läh aimotis ſtuorakah; ſia wagge jala kiebne lä kuoſte läſſe mila kätät ja wil kättep. Unnemus rikkas-wareh, mait läh mattam wuoinet puoremus tjiſari tjata, älläh ſtuorapuh kã akka kilometer jala läkät äſje miſaſt.

Tah, kutih läh ätjätam mano ja naſti widjoraw, läh ai mat-tam mittit tai wari allakwuotaw. Daw ſi läh mattam takkat tanlakai, atte ſi läh mittim tai ſuoiwanajaſai kuktotakaw, mah läh

Manno.

wari wuolen. Memus wareh läh äbbã kaktſe tuſan metera allakah, ja tat lä ſiel-tes ätnak, jutte alemus wareh ja tuoddarah, mait mi atnep tappe ietjame rikan, älläh alepuh kã padjelattja kuoſte tuſan metera.

Muttem paikin lä manno luoddanam jala jielom, ja tah jieloh mannih mädde mila tjata jalkataſait ja warit ja wakkit.

Kätte lä tal manno ſjaddam takkarin, kã tat talle lä? S mateh

tadjatit taw ietjalakai, kã atte manno wuotak li te kã puolſe ſlidja jala ſuddam ruute, jurra takkar kã peiwe lä wil udnik. Kã te manno alki kalmet, te ſjattai te kã aſetis karra tan pirra ja tan kara wuolen li te kã puolſe taikan taiſt ſuddam fierkiſt. Kã puoli ila tjarka kara wuolen, te ſjaddin te kã kãppälakah karan, ja wimak päddojin kãppälakah. Tai raiki tjata, mah ſjaddin, kã kãppälakah päddojin, wuodjon muttem äſeh karaw wuolos mano ſiſa, walla ietja äſeh ärron aimon raiki pirra, ja taiſte ſjaddin tuoh rikkas-wareh.

Mano ſiſngotj äſeh kalmin äna änaput ja kã kalmin, te uttjanin ai ja kãſſojin akti. Tan pakto ſjaddin muttem paikin

stuurra, kuoros raiteh kara wuolen, ja kã tah raiteh stuurron ila wuofka, te katjai wimat kara wuolos, kã i lam mife, mi lului fuoddam ja tutam taw wuolest. Te kãlkãi tat puolle kierre-taikan autãi mano sifte ja teuti tait rapas raikit, mah ledjin sjaddam, kã kara katjai wuolos. Kuwwa tal kalmi tat puolle kierre-taikan ai, ja nãu sjaddin tuoh stuurra jalkatajah jala lakoh, maiste lãp autãla hãllam ja mah lãh wuoinet te kã tiebleh mano sinne.

Talle lã manno juo atnã allo tjata kalmam. Tãlotj tãllã-wareh lãh hãitam wuofjemist kumait ja kierkit. Kaika tjatse lã katom. S lusta-ke kaunoh. S aktat jutos, i aktat muorra jala rasse mateh wiesjot manon. Kaika lã tãppe sjawot ja japmam ja nãu kãlka ärröt fitta wãralta nãffãmi.

Tat mia atnama kuoime, manno, wuofeta kalle ai, kãttes atti kãlka sjaddat mia atnamina. Tãlen lã atnamin ai ärröm wiefã pakkasap kã talle. Kaunoi aife, kã tat mia atnam ai li te kã puolle pallo, mi kirti peiwe pirra. Tat pallo kalmi, juoima juoima, muorah, raseh, juttosjah, almatjah ittin tan nala. Walla ain wil tat kalma. Ja juoima juoima, kã milliona ja wast milliona jafe, lãfotis jafeh ja aifeh lãh mannam, te kãlka marjo atnam ai sjaddat akka kalmasjn ja japmasjn kã manno. Muorah kãlkih katot, raseh kãlkih katot, juttosjah ja almatjah kãlkih katot.

Walla mãlkatin lã tat aife, nãu mãlkatin, atte almatja jierme i taw tadjatit mateh. Lãfotis almatj-puolwah kãlkih ain riekatit, wiesjot ja japmet, tãkkat puorew ja tãkkat suttow, iettset ja wajjotit, autãnit tieton, tãpton ja pãntotakan. Waipe mataluluime tãiwot, atte kã tah lãfotis almatj-puolwah lãh wiesjom ietjasa aife kãtjai, atte si talloi lulun sjaddam puorepun, lãjepun, riewtesmielafin, wifetipmen, atte kaika tat, mi ain lã patjam sia sija tat tãlotj aijmak urotajast, talloi lului katom ja wajaltuwam, nãu atte tat atnam wimat lului sjaddam rafe rikan, kierešwuota rikan, riektesfãrtokwuota ja wifetiswuota rikan! Wuorpalattjah lulun tal tah mangemus almatj-puolwah. Wuoina ja fiettoina si matalulun fãttjat, kãtte sia atnam kalma ja japma ja kãtte tat tabbeli atnamalatj wiesjom nãffa.

Työsklanta keisari ja sama akka.

Työsklanta keisari manna wara färt jake Wuonan ja talloi jän taiwai päta jämes sadjai, man namma lä Digermulen. Tanne lakkosin wiesjoh sameh ai, kuolle-piutarah, ja te li jämes päres same akka, kutti li kullam almatjit jakastimme keisara pirra, ja te jän ai jitäi wuoinet taw famolatj älmaw. Walla ittji jän jitäh wuolket keisara luja kuoros kietai kuim. Akka tieti jämes

Keisari Wilhelm II.

sajew, känne latakah arrat laddin, ja te jän jurтели, atte jän kalkai ärröt tat wuostas almatj, kutti keisari latakit puhta. Te kulloi, atte keisari li pätemin, ja akka li awon, kää wuoini, atte latakah laddakätin. Walla wai latakah puorist latalulun, tjäkki akka tait aike pale äwtaw katnow, mait jän piejai nakewuosa iisa, ja piejai taw puoknäs.

Kää keisara haksa älli Digermuleni, li akka ai täppe ja katjati färt työskalattajast: "Känne lä keisari?" Almatjah atnin ju juottajin, ja akka täist työskalatj äiwist walti akaw mangenis keisara hakjai.

Kää keisari wuoini akaw, te jaulai

jän: "Hej, kää, te ädtjop jappelattjow ai hakjai!" Eän manai, kalki kietas akkai ja katjati, mi li juone mäcken. "Män jitalulun pässat puorastattet taw stuorra, famolatj älmaw Wilhelmaw Työsklantast", wasteti akka. "Tanne tän wuoinah keisaraw", tjaimai keisari. Akka alkki karrajit kättjat keisara nala, näu kää jän i jakalulun, ja katjati mangemusta tat äiwest, kutti li ju tieki tälwom: "Ma, te kää tat lä keisari?" Kää äiwe tuotasti taw, te jaulai akka: "Dat famolatj älmäi i läh näu ke kassak kää Wuolla, kää jän tjakna Antaraja muottaw". Te jaulai akka mätkes, kiesi nakewuosaw äutäi puongastis ja piuti keisaraw tuostot taw ike häjohit taw unna wattaltakaw. Keisari tjaimai näute, atte sunji pätin katnjalah

tjalmita, walla akka räkätälai nâu tjappakit, atte kejjar i kalkalulub hâjohit taw wattaltakaw. Puorre waimoina tat wattetuwwa. Kejjar fiti ja kâtjoi âwtâw ietjas âiwist waltet tait lattakit. De watti jân lâfew kruno affai, kutti jhattai nâu awon, atte jân ittji tieteh, kâppa juolke nanne jân kalkai tjuodtjot. Râ akka sitai kättjat taw kejjara hawjâw, te tjuowoi kejjar ietj akaw ja wuosatalai junji taika. Râ jân wast kalkai kaddai wuolket, te jân walti kejjara kietaw ja jaulai: "Ätna kito, stuorra attje. Takkarit mân pâres waiwan iw kalle ättjoh wuoinet, äutâl kâ pätaw almerikai."

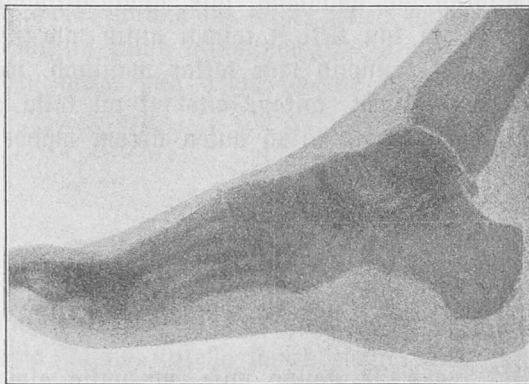
Râ akka manai ietjas watnâsi hawja nalte, te pajai kejjar wuotjet kuowtina kanonaina affai kudnen. Walla akka suorkani, kâ kulai takkar jupmamaw, ja tjierrokâti. Sân jati, atte juo li tuopmopeiwe pätam. Mangemušta si mattin jastatit akaw ja jaulin junji, atte tat jupma li affai kudnen. Walla ittji akka taw tadjateh. Râ sitai pâti, te jaulai: "Hauske li kejjara hawja nanne, walla tat jupmam li pahakasa rajatus". Sa ittji tast akka wuolkeh Digermuleni kejjari lattakit waddet.

Mia pâres kânâkis

i läh ain warres. Sân kalkai wuolket ärjemus Ewerji jâmes stuorra slättai ja ärröt täppe kitaw aktan ietjas drottinikina, walla kâ aike pâti, te ittji mateh wuolket, wierti patset Stocholmai.

Doktorah kalkih talle kättjalit tiwot ju tautaw jâmes äutos tjuoukâsina, maw Röntgen-tjuoukâsin kättjo.

Tat tjuoukâs lâ wisja äutos. Tat manna ättje ja tawti tjata, muora ja fierke tjata, tässje wal ruoute

Röntgen-tjuoukâs manna almatja juolke tjata, nâu atte tawteh wuoinojih tan sinne.

Wuotjam läh sämes älmaw karnjeli.
Röntgen-tjuoukasa pakto matta wuoinet
hafalit, mah läh karnjeli patsam.

ja slija ja silpa ja ietja takkar metal-
lai tjata tat i manah. Taw tjuouka-
šaw ši takkih elektrisitetaina. Autos
lä tat ai, atte tat i wuoinoh tjal-
mita, waiko padja taw kattjat njuolka
tjalmi šija. Wierti atnet paporaw,
maja lä sämes tiuras šalte-šärtaw
šikkom, ja ká Röntgen-tjuoukas, mi
lä tjalmita wuoinotipme, kattja tan
šalte-papora nala, te alka papor
tjuoukat. Te äšfa matta almatj
wuoinet taw tjuoukašaw.

Jus te piedja kietaw jala juol-
few jala akka maw tan papora
äutái, te manna tjuoukas alkeput
ättje tjata ká tawti tjata, ja te
wuoino tan paporin, te ká ädtje
lului šuddam ja katom, ja täšije
wal tawteh wuoinojih te ká šjeunjis

šuoivanis. Ša jus källe-šuořmášaw atna kietan, te šjadda tan
šuořmáša šuoivanis wil šjäänjataššon, jutte i Röntgen-tjuoukas
mateš äbbänis mannat källe tjata. Näu matta almatj wuoinet
ietjas tawtit, waiko kieta jala juolke lä alles ja warres.

Taw äutos tjuoukašaw lä sämes profesšor Dyšflantan kauna-
tam, kán namma lä Röntgen, ja šu milte lä tat namas ädtjom.
Doktorah läh wuoinam, atte Röntgen-tjuoukas matta tiwvot šämes
tautait, ja tan tieti ši taiwai atnih taw tjuoukašaw wiešken. Šärt
lašarettan kaunojih talle takkar maššinah, mai kum taw tjuoukašaw
takkih. Šäiwot kalkap, atte tat tal kalka auken äřrot mia päřes
kánäkašjai, näu ká lä auken äřrom mädde ietja ššipaš almatjita.

Neures arpe.

Walla te kauno mife, mi pufta almatjita näu ätna pahaw
ká juffalizuota. Šuffalis almatj ššitart ietjas pietnikit ja šjadda
häđjon, šän päišta ietjas rupmahaw, päta wuorpetišwuotai, šjadda

ffippasin ja famotipmen ja päiſta ſielos. Wina ſinne maddajah takkih takkar ſuorra aſſjit, mait ſi mangela ädtjoh ſangartit kuffes ja waiwalatj ſankawuotan. Juffalis almatj i käſſet mateh ärröt likkolatj almatj.

Walla i läh tatke nuokes, atte juffalis almatj pukta ietjas päiſtoi, ſän pukta ietjatit ai päiſtoi. Ja ällo wäramus lä tat, atte ſän pukta ietjas mangeltiſpuolwait ai päiſtoi. Zutte taw päiſtow, maw juffe pukta ietjas rupmaha ſiſa, kalkih ſu manah ja manai manah arpit. Juffalis almatji manah läh taiwai ſtippaſah ja famotimmeh.

Frankrikan läh äſätimme paſto kaunam, atte laffe kairaiſt pierikiſt läh manah takkar äikatiſt, kutih läh juſtaſtallam. Tat ai lä tietos, atte juffalis almatji manah taiwai japmiſ radde-tautasſt.

Wil neurep arpe lä, atte ſia manah käppatappot kattjih pahas aſſjita kâ takkar äikati manah, kutih äh äbbänis winaw ſmakkoh.

Muttin ſäita, atte ietneh äh mateh njamatit ietjaja manait. Kä läh puoriſt äſätam wifew taſa, te läh kaunam, atte änamuſah tanlafatj ietniſt läh atnam attjen takkar älmaw, kutti lä juffkam änaput wai utſeput.

Makkar neures arpew juffe näute wadda ietjas mangeltiſpuolwaita! Su manah ja manai manah kalkih kierrat ſu pahas takoi tieti.

Mite lä, atte kairah, käppatjaka nuorah ja wuorrajah, heitih karra juffkamufait niſtimift, läſis tal wina jala wuola jala tiurajap juffkamufah.

Meh käſſet ſmakkoh äwtat käikotajaw taiſte! Meh pajah tait kaunot ietjat käten, wai tän ih luluh kättjaluwwat! Ja aleh käſſet pajah manaitat wuoinet tu juffat jala ietjah ſmakkot tait päiſtaliſ juffkamufait!

Tiger.

Tappe nuorta-lantain kaunojih ätna neures urotajah, mah takkih kairlafatj wahakaw ja ſtataw. Kalle jameh tietih, maw tat mierki, kâ i läh raſe urotajaiſt. Waſtes jutos lä ſtalpe, ja neure lä jierwa, ja ſwalla ai matta ſtataw takkat, waiſo lä unnakatj.

Õh tah tauk jurra käsjet almatjaw paräh. Wärap lä, jus piernaw fauna mietjen; te wierti almatj ai pallat hätkas äutäst.

Rafalatj ätnam lä tauk tat tabbéli rika. Jetja lä, kä päta ällo ärjemus lantaita, känne kaikah neures urotasah ja juttosah faunojih ja känne almatj alo wierti pallat pärätallamist ja kättatallamist urotasaita. J läh täppe käsjet mife talwe, i tarpahel källomist pallat, i jurra pittasit-ke atnet. J tarpahel ätnafaw partat-ke, jutte ätnam lä näu sieltes sjaddelis, atte tat warfa ietjastis wadda näu ätna sjattow, kä almatj tarpaj ietjas piebmon. Walla älläh huomaw tuoh ärjeli pakas rikah näu puorafah. Alo läh täppe wastes tautah kälkämin, kolera ja stuorra maine ja kailakataj neures jutta-tautah, mah kädih almatjaw äwtän, kuowten peiwen. Ja te läh kärmahah. Kauno täppe sämes stuorra rika,

man namma lä India jala Ostindien, känne lä änap kä 300 miljona almatjah.

Englanta wuolen lä tat. Danne lä näu sieltes ätna sälka-kärmahah, atte äwtän aina jaken kädih änapuw kä 20 tuusan almatja. Sjiekjih tah färt sajen rajen

ja piestaki wuolen, ja kä almatj lakka päta, te pärra, ja muttemah taist kärmahist atnih näu karra sälkaw, atte almatj japma warfa taka witi, kä lä pärätallam. J mife liših; waiko lului pältet hawew pakka ruoutina jala tjuollat taw ierit nipina, te manna sälka huomaw rupmaha šija ja kädä almatjaw.

Walla i läh tatke nuofes, atte faunojih sälka-kärmahah. Kaunojih stuorra urotasah ai, mah läh akta neureh ja wasteh kä tah. Käit wastemus lä sämes stuorra urotis, man namma lä tiger.

Tah urotasah, mah mia lunne faunojih, stalpeh ja jierwah ja riepihah, ši läh pätnaka muotokah ja läh su pärrahah. Takkar stalpeh ja riepihah faunojih Intian ai. Walla tat tiger, maste mi talle kalkap hällat, tat lä kato muotok. J läh tat wal takkar unna ja mainetis jutos kä tat tabbéli katto. Alles-sjaddo tiger lä äbbä kuowte šifko allat, ja tan kuffotakka njunjest fitta šeiwe kätjai

lä äbbä witta stikko. Walla ietjan lä tat ällo te kâ katto, kuffes seiße, skautja, pastelis kattjah, mait matta siä kiesjet, ja nâu wil. Tan kuoltah läh ruopsokeh, ja iertekin ja äiwen läh tjappis tiebleh. Tjâiwe ja mielka lä wielkat.

Tiger waddja ja njaka ai jurra sâmmalakai kâ katto, sjielkja alla rajen ja piestaki tuoken, ja kâ almatj jala nakin sitor puotai pâta, te häkkat äutâi kappâ ja täppi taw ja kuodda mättjai, kânne matta pârât taw tjâiwasis sietton. Unamusat tat kâdda wuowjait ja kusait. Tah läh wieka unnepuh Jntian kâ tappe, ja tantieti sän matta äitet tait wani waiwe taka. Ja kâ pârâ slittoraw, te pârâ kait tiuna, tawtit ai, läkisa man karrajah ja stuorakah kâ sittä. Tjârwit ja kattjait sän wal i pârâh; äh tah rätt njal-
fiteh junji.

Sla feura lä tat almos tiger. Eâmes pale jäiti, atte tiger li kusait sjielkjamin jämes allatajan käino fuoran, ja kâ kusah paltai pätin, te sän kappati wuolos kasko siaw, nuppina äutâ-juolkina äwtâw kusaw tjapmi ja nuppina nuppew. Ja te talaka alki nuppew kusaw pârât. Mubbe jis wällahi tanne fuoran murkitum tjawelkina ja wierti kättjat, kâkte tiger pârâi ju kuoimew.

Waiko tigerah läh nâu feurah, te tah äh tauk rätt tuostah almatjit latat, jus wal almatjah äh wuotjeh jala ietjalakai mära-
tatteh siaw. Äska kâ tigerah läh sjadam nâu pârâsin ja famo-
tipmen, atte äh tast nakah stuorap juttojit kâddet, te si wiertijih alket almatjit ai latat. Ja kâ äska läh alkam ja läh smaktom taw njalka almatj-pierkow, te si äh heiteh almatjit latamist, äutâl kâ si ietjah kättatalih.

Ällo almos lä tat, kâ takkar päres almatj-kâdde tiger walta ärotakaw nakin stata fuoran jala ietja painen, kânne ätna almatjah wiesjoh. Färt wakko katoh almatjah ja wimak i aktak tuostah häimastis wuoltet. Tan jaken 1869 kätti akta ja sâmma ningelis-
tiger äbbä 127 almatja, äutâl kâ mattin katotit ju.

S läh alke kâddet takkar urotajaw, ja ätna almatjah läh masjam häkkas, kâ läh sittam tigeraw wuotjet. Taiwamusta nâu takkih, atte sjielkjih tigeraw nakin muoran ja radjih äbbä stuorra almatj-fuowaw, kutih kalkih paltet tigeraw täkko tuon muora wuollai wuotjemina ja tjuorwomina. Kä te tiger päta taja, te wuotjih taw muorast. Watalatj lä wal tat ai, jutte jus äh rähta täiwah, te matta nâu säitet, atte tiger ruotta pajas tan muorrai ja täppi almatjit.

Setjan prutojih wuotjet tigeraw elefanta tjawelka nalte, ritijih elefantan tan paikai, kãne tietih, atte tiger árotakaw atna. Kã tátko páta, te lata tiger elefantaw ja te wierti talaka wuotjet ja táipwat tigeraw. Setjan tat ruotta pajas elefanta nala ja te wuoi taita almatjita, kutih tanne tjákkáih!

Wastes jakah Spanienist. Urjeli rikain kaunojih átna takkar almatjah, kutih áh sitah tietet maitek mastek tárjotimmeš ja áiwewuotast ja kutih wajjotih kãnãkãjait ja alla áiwit te kã wãra-mus wajjolattjait. Tah almatjah kãtjotuwuwih anarkistã. Spanienin kaunojih átna anarkistah, ja kã tan rika nuorra kãnãkis Alfons tan 31 peiwen maj-manon tan mannam jaken waltoi sãmes englantalatj prinšesjaina ja wuoji ruoptot kirkošt áttan ietjas nuorra nišjonina, te li anarkista wakšjomin sunnow sãmes tápen, kãggo šai kalkaika mieddela mannat. Šãn li ájatam allãšis dynamitarw, maina kalloit ja kierkit tšuwokas wuotjih, ja taw dynamitarw šãn li tšãggãm ruoute-rõra šija. Kã tal kãnãkis wuoji mieddela, te šãn háikãti taw rõraw wuolos tápest kãnãkãsa wagna áutãi, nãu atte dynamita puollai ja rõra luoddani tusan piekita. Ábbã kietjaw láke nan almatja kãttetuwuwĩn takka wite ja 76 almatja jarjituwuwĩn taišt ruoute-piekist. Nutos lá, atte kãnãkis ietj ja šu drottnik pãšãika tašte wahakatta. Tat kutti háikãti dynamitarw, patari ja katoi tai átna almatji kãštan, kutih ledjin kãnãkãjaw kãttjamin. Šãmes aike tan mangel kaunin šĩ šu ja alkin tárre-tallat. Wuostak šãn talle wuotji jãpmašaw taište, kutih tárreatallin, walla kã wuoini, atte ittji mateh ierit pãššat, te šãn wimak wuotji ietjas jamaš.

Amerikan kaunojih átna japanalattjah, ánamušta Kalifornian lanta alemus raptan. Kalifornia almatjah wajjotih tait japanalattjait, ja attjak šjattai nãu, atte šĩ puorkon japanalattjai manait mannamist amerikalatj škãulan ja wuojetin šiw ierit taište. Šus i Amerika alemus áiwe jala prešidenta lului mattam naggit šiw waltatjit tait manait ietjãsa škãulaita, te marjo lului tárro šjaddam Japanina. Ša šĩ wajjotih japanalattjait tan tieti, atte tah parkih pin-nep palka áutãšt kã ietjatah ja nãu waltih piepmow šia njalmest ierit.